

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagost)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

RULL... Voltat d'una sinistra aureola de sanch y de llàgrimas, son nom avuy ho ompla tot. Quin paper li correspon en la tragedia terrorista que durant tan llargs mesos s'ha vingut representant a Barcelona?

Es en Rull l'actor principal, encarregat, si no dels papers més lluhits, dels de més empenyo y d'execució més difícil?

Es un intel·ligent apuntador, ó millor un segon apunte, collocat entre bastidors pèra marcar les entrades y sortidas, els moments dels trons y la oportunitat exacta dels llamps?

Es tal volta un modest coneigut del director de la companyia, gracies á quina coneixensa sabia algunes interioritats del teatre y de la obra que anava á estrenar-se y, astut y utilitari, s'aprofita d'aquestes notícies pèra férsselas pagar á bon preu?

Es potser á la vegada autor de la tragedia, director d'escena y jefe de claque?

Preguntas son aquestas á las que'l Jurat á son degut temps haurá de respondre y que ara no fan més que surar en l'aire, vagas, indecises, sense acabar de pender determinada direcció.

Lo cert es que pocas vegadas s'haurá trobat el Tribunal popular al davant d'un assumptu tan plé de sombras com el que dijous varen entregarli ni d'un personatge aparentment tan complicat com en Joan Rull.

El Judici ha comensat.

Acabarà fentse la llum, clara, diafana, sense rastre de boyras ni de duptes?

Haurém al fi de contentarnos ab saber que no sabén res y que l'ex-confident de l'autoritat es simplement un farsant sense un àtom de conciència qu'explotava el terror d'una població com podíá, haver explotat la cría de conills ó una botiga de co mestibles?

Barcelona, Espanya, el món enter está esperant la resposta.

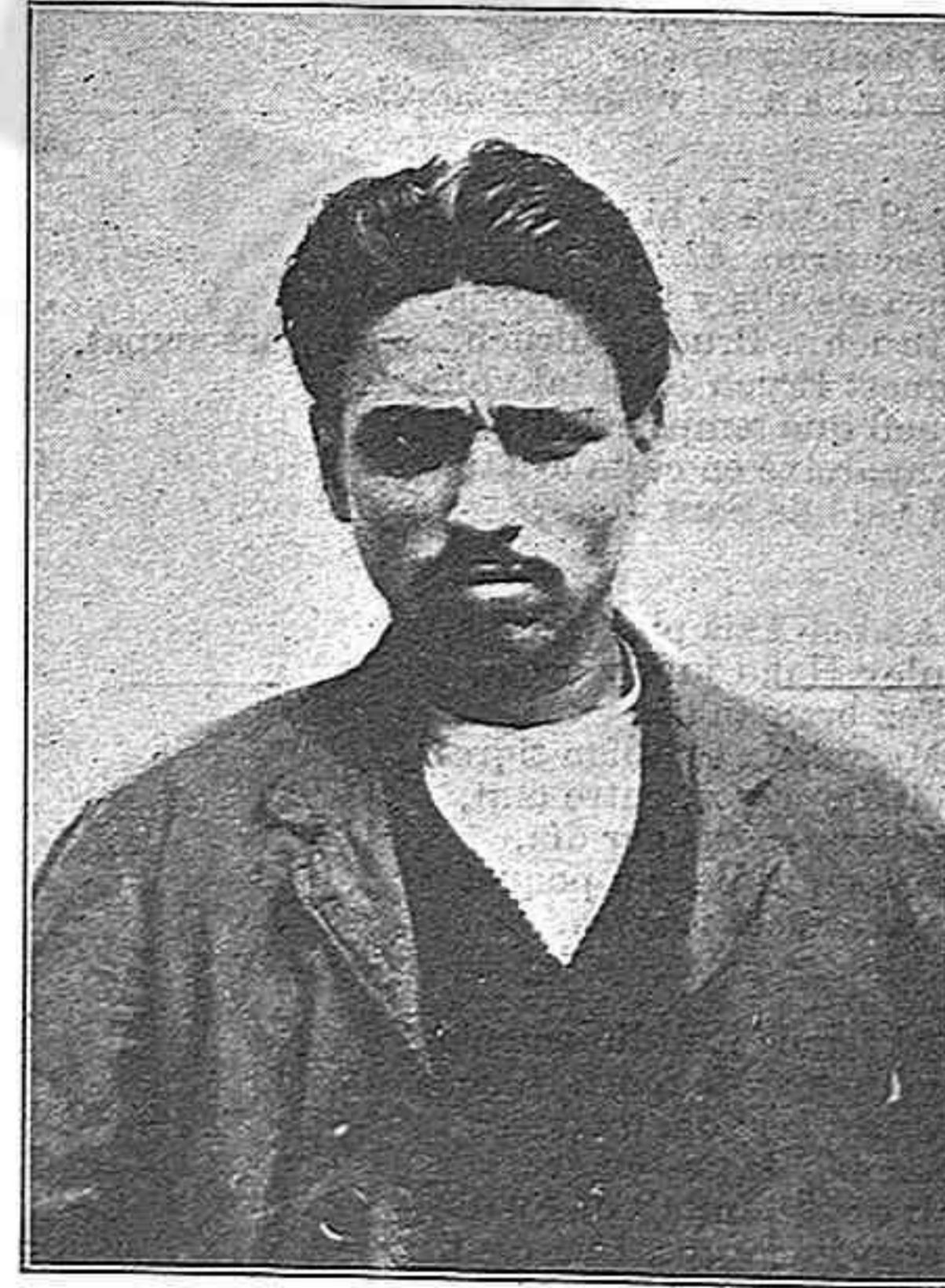
PIF-PAF

La veu del profeta

Dé la soletat dolorida d'un poblet de l'alt Aragó ha sortit la furiosa invectiva, esmentada á l'article de 'n Magí Pons. El «profètic baldat de Graus» ja no parla á les multituds, il·ligat á la cadira; ni la mà baixa li aguenta la ploma. Dicta, —ab veu que deu ser més ferma que la dels equilibrats triomfants, paraules rohentas, ultratges de fill honrat á la mare prostituta, als germans corromputs; son esperit enfebrat es com el d'aquells italians, els millors, que feren alsar á xuriacadas las legions redemptoras de la patria envilida. No pot callar en Costa, perque á soia de la flamarada de l'ira y del odi, hi cova sempre, sempre un caliu d'amor y d'esperança.

[Escoltemlo!]

Se li ha retret, á propòsit del drama del nostre Marquina y á la babalá, alló del sepulcre del Cid. Y rectifica en Costa, citant textualment les paraules del *Programa de la Càmara Agrícola del Alto Aragón*, obra seva pèra regenerar l'Espanya (1878), diuent: «Doble llave al sepulcro del Cid para que no vuelva á cabalar.» Això significa: «para que no caiga en la tentació de seguir á los musulmes al otro lado del Estrecho, ni solo ni aliado ó suizo de Francia; para que no intente meterse en tracto con nuevos júdics y levantar emprèstitos con destino á construcció de acorazados, no á edificació de escuelas...»

EN RULL

PENSAVA escriure del paper que'n fan fer al Marroch, ja que n'ha parlat al Senat el ministre d'Estat, y que n'han escrit el Sr. Alas, militar retirat y revelador de combinacions finançie-

ras molt curiosas, y en Costa, el profètic baldat de Graus. Ho de deixat corre per avuy, convensut de que no m'escoltarián els barcelonins. El judici d'en Rull y consorts s'emporta l'atenció de tothom. Barcelona no parla més que de la consulta dels metges que examinan la malaltia de la ciutat.

Ara, l'escriue'n es una mica perillós. Per molt seny que un posa en la lectura dels documents publicats, exposició de les acusacions y de les defensas, s'ha de pensar que son *provisionals*, y que la convicció dels jurats y del públic surt de les probas que's portan al judici, concretades definitivament á la sentència.

Prescindimne, donchs, per avuy, de lo definitiu de demà. Observacions sé que se'n poden treure dels documents coneiguts. La més important es respecte de les penas, —demandas provisionalment, se té de repetir. —Van de la pena de mort, quintuplament (!) pera en Rull, á la d'un mes y un dia d'arrest pera en Ferran, suposat estafador (dels diners). Per a una mateixa persona, Maria Queraltó, la mare d'en Rull, el fiscal demana la llibertat, y la mort l'accusador privat, representant de les dugas infelissas germanes Rafart, mortas de les ferides que 'ls inferí la bomba del carrer de la Boqueria.

El fiscal creu qu'en Rull volgué justificar la estafa de més de 2,500 pessetas als governadors civils señor duch de Bivona y señor Manzano, ab quatre catedraticos por medio de explosivos (Desembre del 1908, Janer y Abril de 1907.) Y un no pot acabar d'entendre las aplicacions exentas del Còdich Penal que permeten condemnar á un home cinch vegadas á mort, y després á dotze anys y un dia de cadena temporal. El matar cinch vegadas á un home es un impossible metafisic; perque si se'l mata á la segona vegada es que no se'l ha mort á la primera. Y es també curiosa la renunciació á dugas penas de presiri per cada cinch, als còmplices y als encubridors; es á dir, que's demana que se'l condemnui cinch cops á deu anys y un dia, per exemple, y que no se'l en fassin cumplir més que trenta anys y tres dies.

Misteris dels procediments judicials, no tan encaparradors com el misteri total d'aquest procés. ¿Qués es en Rull? Ni un propagandista emborratxat de violencia, que pensa exterminar al enemic, sabent que seria inútil l'exterminar. Ni tampoc un boig homicida, dels que n'hi ha cassos ben definits als manicomis. Hauria d'esser, donchs, un negociant ab sanch humana; un home equilibrat, espavilat, que forsava el preu de la mercaderia ab astuts manobras de bolsista endimoniat. Els francesos, inventors de la paraula *chantage*, (exacció de diners per medis il·licitos) no podrían fantasiejar que l'amenassa del escàndol ó del desonor arribaria al grau d'amenessas de mort de gent ignota, ametrallada al etzar. De cantadors n'hi ha hagut sempre. A Itàlia, els bravi y els *sbirri*, pinxos y policias, cobraven diners pera fer una mort, per agafar á un home, y'n cobraven més pera salvarlo. L'home s'ha tornat col·lectiu, com el monarca s'ha tornat poble. Si en Rull hagués fet lo que se li atribueix, seria l'inventor de una aplicació nova á la evolució de la humanitat, aplicació que hauria arescutat la ferocitat de la primitiva bestia humana.

Aquí á Catalunya hi ha hagut els segrestadors que tallaven orelles si la família del segrestat no'ls envia diners. Eran martiris esgarrofis, pero no han estat menos els de las víctimas de las explosions misteriosas.

Buscant exemples al passat, apareix clara la filiació del criminal; l'instint es antich com l'assassinat, tan usual com en temps no massa allunyats (recordese de la tremenda descripció del modo tingut pel duc Valentino en la matanza de Vitellozzo Vitelli, Oliverotto du Fermo, il signor Pugolo, y'l duc di Gravina Orsini, carta oficial del Macchinavelli, secretari florentí, primer ministre del Estat.) Lo modern es l'horror á la sanch, la condemnació del homicidi, sigui qui's vulgui el criminal, y las garantías d'una justicia que no té de condemnar sense

probas, y que del suplici del torment de la galera y del presiri acabarà trayentne als delinqüents pera portarlos á las casas de bojos y als reformatoris.

L'alcoholisme no es més que una vellesa anticuada; lo que més caracterisa al be vedor es la seva falta de resistència.—Lannelongue.

EL VÉR DE LA PELICULA

Es ja de nit. Pesa sobre'l cós l'aclaparament de la diada. La ciutat cambia, una volta més, d'aspecte. És la Barcelona nocturna. I nosaltres —el meu amic i jo— enamorats eterns de tot més enllà, alcem una mirada a la blavor moribunda del cel, del cel ignorat per quasi tots els bons conciutadans de la ciutat febrosa; i provem de destriar, treballosament, un estel entre les branques, ja primaveral, del passeig. Després, deixant-nos portar per la dolça flânerie de l' hora, entre a un cinematògraf. Fosca, dins la sala. Una pel·lícula sensacional comença. És una imitació més de *Les dues gosses*. Dos nois, orfens, reculits per uns lladres que semblen mosqueters, salven un cavaller seqüestrat dins una cova tenebrosa, maten els dos bandolers, i són, a la fi, afilats per la família, nobilitissima, del senyor qu'ls deu vida i fortuna. La pel·lícula m'interessa poc. Jo també, jo també, malhauradament, pateixo d'aquesta incapacitat d'emoció produïda per un embotament d'abusos. Sóc un blasé més; per tant, un inferior. Però, en canvi, j'com m'és grat observar, a mon entorn, el moviment d'espiritu del meu bon poble! Una ona d'emoció m'envolta. Aquest silenci està prenyat d'ànim. Ara és, en rall riixiuixat a l'orella d'una companya; l'explicació de la mimica incompresa. «Veus? Això és la dòna dels lladres, qui obliga als noietets a demanar caritat. Ara'ls noietets en demanaran a n'aqueix senyor, un marquès, qui'ls en farà, i li serà recompensada. Ja veuras.» Una gran suspensió d'ànim flota sobre aquet moment. La persecució dels fugitius comença. Què passarà? És l'apogeu de l'emoció. És l'emoció altíssima, l'emoció àlgida, perquè és deliciosament dolorosa. Però un esclat d'aplaudiments ressona. Els dos bandejats han caigut morts per la mà d'un dels nois. Després, la dòna dels lladres, ignorant la catàstrofe, presenta a la marquesa una carta del marquès demandant el rescat. Gran esvererament de la marquesa. L'instant és decisiu; el temps és preciós... I, de sobte, vet aquí qu'ls marquès se presenta, apoiat sobre'ls dos nois salvadors i que, tirant-se sobre l'harpia, aclaparada, menaça fer-la engrunes, i després, generós, li senyala la porta, entre grans crids de la multitut justiciera: «Mata-la, mata-la!»

Una veu de repression corre per Barcelona: l'imoralitat del cinematògraf. Aneu a un dels tants cines, i van desfilant sobre volsaltres assassinats, lladocinis, bandolerismes, tota casta d'escenes de sang i extermíni. L'obra començada per publicacions a l'estil de *Los Sucesos* o *Las Ocurrencias* se completa en aqueixes sales. És una perniciose ensenyanya del poble, una mena d'anti-ensenyança, diríem. I després, a cada bomba, com a cada assassinat o crim vulgar, els diaris espargeixen de cap a cap de ciutat, de cap a cap de món, un detallisme cruent, que infila'l verí de maldat en les conciències. Fins i tot, en la febra de certes gents per tot lo que sia, repressió, obra governativa, s'ha arribat a demanar una intervenció energica i prohibitiva del Govern, pera impedir aqueix mal...

Lectors meus, una cosa s'oblida: per lo que toca a la difusió del crim estampat en els setmanaris o del crim dramatisat en el cinematògraf, penseu que això és, en resum, l'art; per lo que toca al repor-

tatge llargament informat, sobre les bombes, això és, en resum, la ciutat. I de ciutat i d'art vivim tots...

Tu, lector distingit, lector selecte, que ara m'escoltes, sabs bé que la violència de les passions sobre's homes, que sol esser violència d'uns homes sobre d'altres, és la font secular de la poesia. Si a Grecia, en quant al magne assassinat o bandidatge colectiu anomenat guerra, fou, en epopeia, l'Iliada, i en quant a l'assassinat individual fou, en tragèdia, el cicle dels Atrides o el de la Tebaïda, o Medea, bé sabs que a Anglaterra's dugué, dramàticament, Macbeth o Gloucester, i a Espanya Tenorio, i a Germania Karl Moor. Aquella ansia mateixa d'emoció que porta a veure's Zaccione retrocent-se en espasmes agònics, com porta l'esperit del llynyà de Tokio a veure's seus grans mimics obrint-s'el ventre, és, traduïda en *plèbs*, grossera i tosca, l'ansia del bon menestral i del bon obrer davant la pel·lícula que, guanyant temps (com és de raó en els nostres dies), ha substituït el vell melodrama, de qui tu, per espirit selecte, renegues, sense veure que tu vius també, esperitualment, dels teus melodrames. Ara bé: aquest *hachisch* d'art, és un verí? Hi ha contraposició, hostilitat, entre art i moral, entenen per moral l'afany de bé positiu i comú? Vella qüestió, eternament debatuda! Jo't sé dir que, davant la pel·lícula de sang, com en el melodrama folletinesc i cruent, l'ansia del bon poble aspira, am totes les forces de l'esperit, a que la tragedia acabi en bé, a què'l simpatíic triomf, i el malvat sia vençut i punxit. Però, què! Si en l'essència de l'art hi ha sempre aqueixa alta i suprema moral, la de *plasmar la bondat de les coses*, que no sempre és la bondat de les lleis falsament dites morals. Més encara. Pel poder de la facultat poètica, l'home sent, per les coses, les persones i els actes que l'art poètic i vivifica, una més forta passió, un interès més fort de simpatia o d'antipatia què'l que sent per les coses, les persones i els actes reals de la vida. Jo recordo haver plorat, de noi, per un canari que moria de fam en un llibre de contes infantils, mentres no hauria plorat pel canari de casa. Jo recordo haver esparnejat d'ulls per la vaca que va a la mort en l'*Adiós, Cor dera de Clarín*, mentres la mort d'una gallina domèstica era quasi una festa familiar... El bon poble, reunit al cinematògraf, clama pel triomf dels que ell proclama bons, i se disgusta si no'l logra. Espectacle inferior, destinat un dia a completar, desde les redaccions, l'informació dels fets que passen, i a contribuir, als instituts i liceus, a l'instrucció pública, el cinematògraf és avui la forma barata i ràpida de l'art nostre, és una nova mímica, una moderna dansa, inferior, però assequible a tots. I fins que tot el «Poble» serà integrat, fins que la noble multitud d'obradores i fàbriques i campinyes sia incorporada a la ciutat única, l'art públic, l'art popular no podrà esser totalment superior. Ah! Aquesta renovació somniada no beneficiarà únicament a lo que avui, per honra seva, s'anomena *poble*; sinó que alcançarà a les daurades burgesies d'avui, per les quals el *gènere chico* és una prostitució d'art molt més terrible què'l cinematògraf, i les *corridas* (persistents encara malgrat l'explicativa i honorabile protesta dels socialistes) són una visió de sang i de barbarie molt més forta que la pàgina fastigiosa dels setmanaris criminològics...

I així també la divulgació de la notícia d'un atentat, us deia, és la ciutat mateixa; perquè la ciutat és això, comunitat en les desgracies particulars, conversió de tot lo privat i casuística en públic i general. Desgraciats de nosaltres el dia en que aqueixes terribles coses fossin dites a l'orella, per coacció de l'autoritat! El mal no deixaria d'esser-hi, però seria encara engrandit fora de límit. Recordeu, si no, tot lo que's dugué sobre la repressió de l'anarquisme a Barcelona, repressió que jo, per honra de tots, no he volgut creure mai tant selvatge i tant horrible... Mediteu, meditem tots, sobre aquestes coses.

GABRIEL ALOMAR

Els actes antisocials no cambian de forma, d'extensió ni de caràcter perque's vulguin cohonestar donantlosi el nom de politichs.—Enrich J. Varona.

ESDE'l dimarts contan els demòcrates barcelonins ab un centre més; el Centre Nacionalista Republicà del Districte quint, instalat al carrer de Santa Margarida y inaugurat aquell vespre entre esclats de xardorós entusiasme, reveladors de les poderoses energies qu'en las nostras legions, cada dia més compactas, viuen i fermentan.

Entre les numeroses persones distingidas que assistiren al acte, que fou presidit pel Sr. Ruiz Casamitjana, president també del Centre, recordém els Srs. Salvatella, Gubern, López (don Guillém), Mer y Ribé. Tan eloquents com ènergichs, tots ells varen dirigir la paraula al selecte auditori, qui aplaudi els passatges més culminants dels seus discursos, dedicats sense excepció a la glorificació dels principis autonomistes y a la defensa del sufragi universal, arterament amenassat pel projecte d'Administració local del Sr. Maura.

LA CAMPANA DE GRACIA saluda ab verdader goig la creació d'aquest nou Centre, cridat a prestar grans serveys a la santa causa del Progrés y de las aspiracions de la nostra terra.

¿Qué li deurá haver fet el doctor Calzada a la *Gaceta del Celeste Imperio*?

Ahir tot era el il·lustre diputado por Madrid, el insigne representante de los republicanos de Amèrica, la encarnación de la protesta revolucionaria...

Ahí...

Se li ocurreix al diari de don Alacandro ocuparse

de la última reunió celebrada á Madrid pels nostres diputats, y sense encomanar-se á Deu ni al diable, diu que 'ls reunits son «unas cuantas estàntigues que rechazadas de la Solidaridad por inútiles, toman para mayor sarcasmo el nombre de minoria republicana.»

El senyor Calzada figurava en aquella reunió com individuo de la minoria; per lo tant, el senyor Calzada es una estàntigua que pren el nom de *republicano, para mayor sarcasmo*.

Torném a preguntarho: ¿qué ha passat aquí?

«Será que 'l rumbós doctor, escamant ab tants requiebros, al últim ha obert els ulls y ha dit que no duya suelto?»

Vivament sentim el contratemps que 'l director de *La Tribuna*, don Antoni Cullaré, acaba de sufrir a conseqüència de la causa que per delicte de imprenta se li seguia.

Formulada contra ell en el Consell de Guerra celebrat aquí la petició de dos mesos de reclusió y portat l'assumpto á Madrid, el Tribunal Suprem de Guerra y Marina no sòls ha confirmat la petició fiscal, sino que l'ha agravada, convertint els dos mesos en un any de presó correccional.

Repetim al Sr. Cullaré la seguretat del sentiment que 'ns ha causat la seva condemna.

Això s' anima.

A Málaga, per haver volgut registrar els empleats de Consums l'equipatge d'un llicenciat que tornava de Melilla, va haverhi un motí de mil dimonis ab honors de revolta popular.

A Girona, al intentar la Justicia fer efectivas les multas imposades a alguns establements infractors de la ley del Descans dominical, s'armà mitja buganya i hi hagué tancament de portes y manifestacions de protesta.

Se coneix que 'ls efluvis de la primavera política comencen á fer el seu efecte y que la pell d'Espanya està que bull...

Per la part de Girona y de Málaga ja li han sortit alguns grans.

S'assegura que 'l gremi de fondistes, contant ab la cooperació de diversos elements, tracta de recullir una forta suma, que tal volta ascendirà á cinc milions de pessetes, però regalarà com á premi al qui descubreixi el autor dels atentats terroristas.

Cinch milions!... Serà aquèst, sens dubte, el plat més fort que 'ls nostres fondistes haurán guisat.

Y si l'exit corona 'ls seus esforços y, gràcies á aquest plat, el misteri del terrorisme arriba aclarir-se, l'autor de les bombes quedará ben servit.

S'ha imprés y repartit la Memoria que firman els regidors ponents del projecte de pressupost de cultura del Ajuntament. Hem tingut la sort en aquest semanari y en *La Esquella de la Torratxa* de desvetllar á molts endormiscats, que no somiavan ab els estudis nous, y de fer rectificar las inexactituds insidiosas infiltrades fins en periódichs que s'havia desnudit un moment de ser liberals y democràtics.

Ara s'explica el plan d'estudis nous,—lo capital del pressupost de cultura—en meetings y conferències. L'han propagat en públic els regidors Layret, Marsá y López, el diputat Sr. Salvatella, el senador Sr. de Buen, y 's preparan á parlarne altres coneguts republicans.

Es clar que 'n hem d'estar tots contents, y que no hem de parar fins a conseguir la renovació de l'ensenyança pública á Barcelona.

Al Congrés un grupet de diputats republicans—set, número cabalístic com el dels dies de la setmana—fa l'*obstrucció* al projecte de ley d'Administració Local. Tot consisteix en exigir que cada esmena se voti de debò, es á dir, que s'hagin d'estimar els diputats de la majoria al saló de sessions. El Sr. Maura, empitat, se posà á cridar l'altre dia: «Que s'alsin, que s'alsin aquests set! Que se 'ls hi vegin las caras!

Aqueixa pintoresca manera de fer el paper de pinxo de la casa, promogué un escàndol de crits y paraulades ab l'obligada trencadissa de campanetas presidencials y el tombar un tinter.

En Galdós, qui ajuda als obstrucciónistas, ha respondit als que 'l reptan qu'ell ho fa perque els seus electors ho volen. Réplica irrefutable pels de la majoria, que d'electores no 'n solen tenir. Son diputats de paper.

Generalisant el cas, lo cert es que 'ls que fan obstrucció ne tenen tots d'electors, vius, que 's poden palpar. L'*obstrucció* no es cap cosa del altre món, certament, devagades pot ser una mica ridícula, si. Pero doneume un Parlament d'*elegits* y que traballin y estudihi, si voleu condemnàrla.

Es com los dels indults, que també empipan al Sr. Maura. Ab justícia perfecta, no caldrà que s'havia minés may. Mentrestant...

Ja 'ns tornan á amenassar ab el governament del general Weyler. Algú ha dit que 'n Maura se 'n anirà així que tingui la ley d'Administració Local, y que si no vol en Moret la successió, serà President del Consell el general de 1894 à Barcelona y de 1898 à Cuba.

¿Y darrera del general Weyler, qui hi vindrà?

Lo que pot l'amor propi en els vellsverts.

A la tribuna pública de la Cambra dels Diputats, de París, s'hi veia sempre una senyoreta jova, guapa, elegant y molt distinguïda.

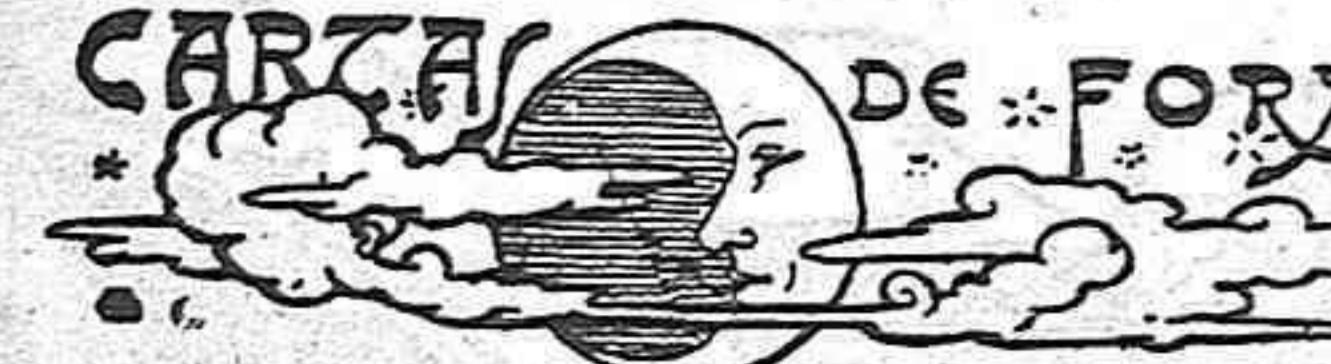
Un diputat, bastant vellot, va ferse l'ilusió de que hi anava per ell, y començà á donar-se pisto explicantlo als companys, que á cada punt li celebravan l'aventura dedicantli amables *chirigotas*.

Però heus' aquí que un dia desapareix la fulana.

L'endemà tampoc hi ví, ni l'altre, ni l'altre...

Els companys ja comensavan á burlar-se del vell diputat, quan aquèst al quart dia exclama senyalant a la tribuna:—Mireusela!... Ho veieu, si ha tornat?... Effectivament, una senyoreta del mateix aspecte ocupava el mateix lloc.

¡Era la seva minyona, disfressada!

MALGRAT, 16 de mars

Els obrers de la fàbrica de filats, anomenada de l'*ayqua*, estan molt queixosos del mal tracte que reben en aquell temple del treball qu'ells se veuen obligats á dirne de l'Inquisició.

Abusos, arbitrarietats, càstichs, ordres ignominiosas, tot cau damunt de l'esquena dels pobres treballadors, explotats per un burgés que no falta mai y que l'any passat va presumir d'allò més en la professió del Corpus, carregant ab un pendó.

Y encara dirán que 'l ser catòlic es sinònim de caritat y bondadós!

BELLVÍ, 20 de mars

El nostre burinot continua la seva campanya contra la llevadora, una senyora molt apreciada de tots els veïns pels seus immillorables serveys y á la qual aquell mano no la deixa ni assistir als bateigats—ell sabrà per què.

Darrerament s'ha sapigut que fins ha fet instància per que la treguin de la població. Y tot això per què? Tothom ho ignora... ¡Misteri!

Es, potser, que en alguna ocasió la senyora no haurà volgut prestar certs serveys al reverendo?

Misteri! Misteri! Misteri!

PERAFORT, 19 de mars

¿Que no ho saben? El nostre gat negre ens ha fet saber que tots els que varem assistir al enterro del Carrascalots estan condemnats. Això ho ha dit trayent salivera plena de verí per aquella gran bocassa que 'ns gasta, y afegint que no tenim coneixement cap dels que varem contribuir á aquella ignòcente burla. Ves, tot per haver fet una mica el carnestoltes... Y a vosté que 'l fa tot l'any, què li hauré de dir, donchs?

Lo que ha de fer, simpàtic mossén, es no cuidar-se més dels altres y cultivar la menjadora avans no se li acaben las garrofes... que s' acabaran indefectiblement el dia que s'agotí la llana.

VILASECA, 17 de mars

La nostra *Casa del Pueblo* de la llana s'ha convertit en una botiguetas de betas y fils, segons se desprèn de las gitanes y els negocis que s'hi realisen.

Ara 'ls toca el torn á les butillas, que 'l nostre mossén no's cansa de recomenar á tothom, oferint-les ab condicions ventajoses y fins a plàssos com las màquines de cuinar que confia que aviat agotarà las existències.

Ho d'uprèm, perque 'ls vilasecans avuy ja no's deixan alsa la camisa, y si algú els hi alsé, veuria que de butlla... no 'ls en falta.

SABADELL, 24 de mars

Encara que el nostre Diputat treballi perque las donas puguin votar, no 's cregui que las donas sabadellenques li donguin un vot, si avants els seus amics, concejals de nostre Ajuntament, no han tret aquests impostos sobre els balls y els móbles. Així m' hi conta una balladora constant del Círcol Federal y ab paraules textuals; me deya: «Sembla mentida que las donas solas no hagin fet la *revolució*. Aquesta gent, que fins vaig renyirme ab el pare perque no volia voltarlos, ens volen quitar l'alegría del ball y el goig de poguernos casar, perque hi notat que radera aquests pagos els homes no parlén may de casar-se y tot per culpa d'aquest Ajuntament *sardanista*. Y va dir sardanista á l'Ajuntament perque li van dir a la bona noya qu' els balls de sardanas no feyan pagarlos; y això Sr. Alcalde me sembla no es de justícia, tractant-se d'un ball com els altres.

PIREA-BADORCH, 24 de mars

L'altre dia uns quants oradors de dubtosa fama varen venir á donar un gran mitin, y, ab l'intent de civilizarlos (?), no varen parar de dir barbaritis.

El poble en massa va obsequiarlos ab una llarga xinlada com á premi de su celo altruista. Lo que va extrañar y a tothom es que entremitj d'aquests infelissos hi havia un mestre d'estudis á qui millor li aniria deixar-los de aquella mena de oratories y cumplir millor la sagrada missió de la ensenyansa.

Espurnas

Un personatge de Fransa que dirigia tres banchs y administrava vuit minas, ha sigut engarjolat. Verdaderament, á Fransa passan cassos molt estranys: aquí de senyors d'aquests no n'engarjolém may cap,

Per fi la causa de 'n Rull va á ser pel Jurat fallada: ara sabréns si les bombas eran d'ell ó eran d'un altre; ara 's veurán els misteris que aquest logogròfica tanca; ara sortiran els llos que hi ha á *La verdad en marcha*.

Al Bruch s'hi preparam festas? Al sentirlo, *El Liberal* tanca els ulls y fa memoria.

—Bruch... Bruch... —d'u, preocupat, Aquest Bruch 'serà tal volta aquell que temps endretas va apareixer en certa estatua del Saló de Sant Joan?

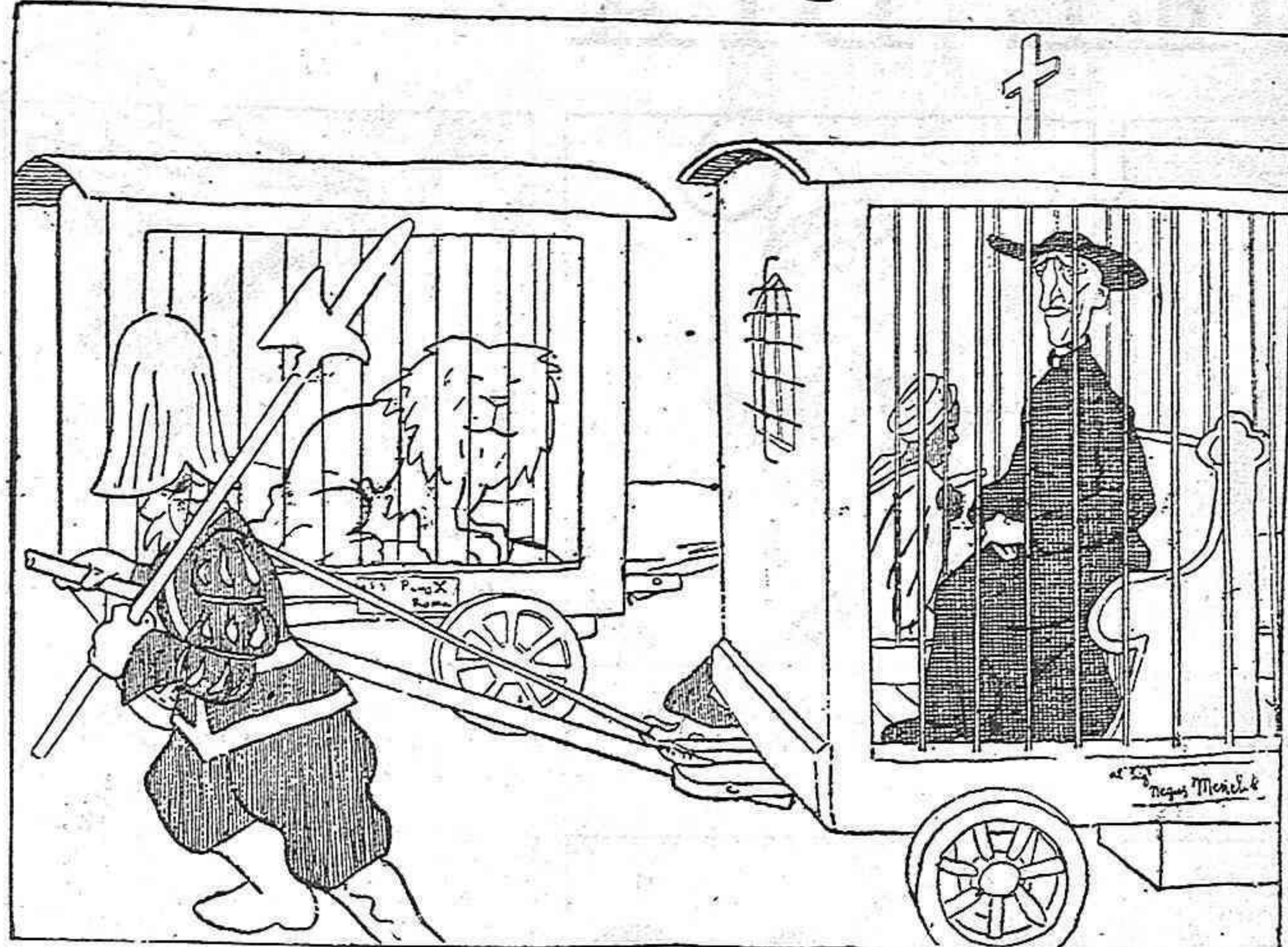
Abd-el-Azis plora y resa, Muley Hafid jura y crida, á Fez braman dia y nit, y Marrakeix semblan tigres. Y 'ls francesos, entre tant, á catorze morts per dia, van seguir poch-á-pocquet la penetració pacífica.

Al famós Rull li demanen cinc penas de mort. Si acás el Jurat las vota totas y á copia de gestoriar se li obté l'indult de quatre, zvolen jugar que 'l bergant, lluny d' agrair la finesa, encare murmurá?

A la galeria, ahir, vaig plantar un pinyó en un'olla. Saben ab quins intencions? Se m'ha acudit féu una prova. Tinc gan

LA CARICATURA AL EXTRANGER

Cambi de regalos

¿En Menelick d' Abissinia ha regalat al papa una fiera de les que corre pels seus boscos?

El papa, en justa correspondència, n' hi regala un' altra de les que s' passejan pels seus jardins.

(De *L'Asino*)

últim deixem d' escoltarlas com quí sent ploure, y hi parém la atenció que exigeix tot allò que 'ns atany directament.

Si convé repetirnos sovint, ben sovint aqueixas veritats, per veure si á cop de vegades de oirlas ens enterém d' elles, ens las quedem grabadas en el cervell y arribé un dia á trobarlashi, no 'l remey, que aquest ja 'l sabém prou bé tots nosaltres, desde 'l més intelligent fins al més negat; sino la manera de aplicar-lo, de portarlo al terreno de la pràctica, cosa bon xich més difícil que conéixer. Aplicar el remey á tants mals com pateix la classe que formen els explotats es obra d' homes, y per dura que resulta la afirmació es precis confessar que si 'n som d' homes, estém molt lluny de semblar-ho, puig no 'ns portem com á tals.

Y aném ara als fets.

Fa no sé quant temps se votá una llei relativa al treball de la dona y dels nens. Ja sabém que aquesta, com totes les lleys promulgades per Cánovas eminent burgesas, encara que vagi disfressada ab un ropatje acomodatiu, resulta rematadament dolenta y absolutament deficient; pero es just reconeixer que té, no obstant, la suficient suma d' humanaïtat pera que, respectantla com es degut respectar tot allò qu' es sagrat, els negriers dels pobres no pugui desarrollar sense fré la manifestació de sos instints de rampinya.

Pero com qu' es impossible obtindre amor dels cors que sòls alentan per la copidicia, heus aquí que aqueixos negrers, convensuts de la seva impunitat, observen en això, com en tot, la mateixa conducta—perque pitjor ja no es possible—que seguian avants de ser votada dita llei; es dir, se burlan d' ella y fins de l' ànima que la aguenta.

Com á demostració de lo que dich, aquí tenim dues fàbriques, una á Sant Martí de Provensals y un' altra á la Barceloneta, en las quals l' abús arriba á proporcions de crueltat inaudita. No exposo per ara á la vergonya pública el nom dels amos, perque es una gracia que no mereixen, pero que vull férloshi á cambi de que s' esmenin.

En les aludides fàbriques hi treballan noyets què edat sòls els fa aptes per anar á l' escola, en la que adquirirán encara que no fos més que il·lustració y cultura rudimentàries que tanta falta els fa avuy y quan sigan majors d' edat encara més. Aqueixos noyets, per serho, tenen un organisme tendre, la seva musculatura es flaca, los nervis fluixos, los ossos incapassos de tota resistència y un pit inadequat pera soportar la menor fatiga: y en tals condicions, —prenèune bona nota, companys!—desempenyan funcions aniquiladoras fins per homes de tota corporellia. ¿Quin' ha de ser el resultat final d' aqueixos desgraciats? La tisis, heus-ho aquí.

¿No es trista condició la de aqueixos noyets marxant inconscientment cap á una tissis, cap á una mort horriblement prematura, executant treballs que, per els sòls, reclaman el concurs de obrers avessats al terrible combat de la lluita per la vida?

Pero aqueixos obrers,—y aquí està el misteri,—exigirán un jornal que, encara que migrat per lo que realment guanyan, seria massa crescut pels càlculs mesquins y ruïns del burgés; y hábil aquest en els iniquos manéts que pugan contribuir al augment monetari de la seva caixa, no posan reparos en prescindir dels sentiments que millor significan al home y en trepitjar totes les lleys hagudas y per haver. Els tenen gana, molta gana, y per afartarse de les suhadas agenes, troben la cosa més natural del món ficar en los llochs que pertanyen als obrers de ferma complexió, altres tants boscets d' homes, convertint les seves fàbriques en cementiri de tendras criatures que, per un grapat de céntims al dia, deixan escrit ab sanch en el *Haber* del seu butxi, el seu propi epitafi de màrtirs inconscients.

Y no acaba pas aquí la cosa, sino que per altra part, les familiars d' aquells obrers que, en justícia, son els indicats pera realitzar els treballs que executen els noys, privats dels jornals, se moren de fam per compte propi en algun recó miserable, y ells se pudreixen de rabi en una vaga forsoa. Figureuvs quin quadro més tràich el que forman un pare seny feyna y un noi sucidantse poch-á-pocuet ocu-

pant en la fàbrica, ab molts anys de anticipo, el lloch del que 'l llençá á un món en que tals infamias se cometén y 's consenten!

No soch fàcil d' indignarme, donchs he vist y tocat ja molt per là meva part y per la dels altres; pero davant d' aquesta vil explotació portada á cap pels nous mercaders del modern feudalisme industrial, crech que, aquell famós fuhet de Cristo de que 'ns parla la llegenda, fa molta falta pera assortar, no les espafillas, sino la cara d' aqueixos miserables enterra-noyets.

N. BAS Y SOCÍAS

Bona recomanació

Una anècdota històrica que retrata ab admirable fidelitat la hipocrisia que cóvan en el cor la majoria de corps de la nostra Iglesia, tant catòlica y tant poch cristiana en el sentit més pur de la paraula:

L' acció té lloch en una important població de Bèlgica.

Un tal Colinet, empleat de una companyia de ferrocarrils, necessita una eficàs recomanació pera l' conegit diputat *monsieur Delvaux*. Després de rumiar molt qui 'l podrà servir pera 'l favor qu' espera, s' recorda que 'l rector es molt amic del citat polític, y 's decideix á anar-lo á trobar.

—Perdoni, *padre*, fa'l humil empleat. ¿Que 'm faria quatre ratlles pel diputat *Delvaux*? —Prou! respondé el rector.

Agafa una tarjeta, hi escriu alguns mots al davant y al darrera, y la entrega al empleat que 's desfà en paraules d' agrahiment.

Mes content que un gos ab un ós, l' empleat se'n va á Liège, á casa del diputat, quan pel camí 's topa ab un amic seu, professor, á qui expressa la seva satisfacció per la recomanació que acabaven de fer-li:

—Mira, ¿veus? li diu ensenyantli la tarjeta. Es del rector del poble.

El professor llegeix á un costat y al altre de la cartolina. A la cara d' a:

MOSSEN FULANO DE TAL recomana eficacment el señor Colinet al diputat *Delvaux*.

Y á la part de darrera s' hi llegia:

Attamen, Domine, credo melius esse nihil pro illo facere.

Paraules llatines que venian á dir: «No obstant, jo crech que es millor que no feu res en favor seu.»

Això que 'l amic va haverli traduït aquestes ratlles, l' empleat, comprendent que havia sigut víctima d' un estípiti engany per part del hipòcrita rector, va entornar-se'n al seu poble ab el sant intent de inflarli els nassos.

A. DAPTAT

REFLECHS

PABLANT de la causa del terrorisme y ensarront, com de costum, als seus candorosos lectors, assegura *El Progreso* que en l' acció popular s' hi veu «cierto interés en quitar jierro», ó, dit en altres termes, que la Lliga de Defensa de Barcelona, en nom de la qual l' acció popular s' exerceix, tracta als complicats en aquest procés ab visible benevolència.

La falsetat de la *Gaceta dels xinos* queda posada de relleu recordant tan sòls que, no més per en Joan Rull, demana l' acció popular la friolera de cinch penes de mort.

Si això es quitar jierro, ¿vol explicarnos *El Progre* de quina manera s' ha de fer pera posarne?

Es verdaderament extrany l' emprenyo que sembla tenir el diari de don Alacandro en embollar, més de

lo que ja ho està, aquest tenebrós assumptu. Y més extrany resulta que, en vigiles de començar-se la vista del procés, escrigu la *Gaceta dels xinos* paraus tan enigmàtiques com aquestes: «Més tranquilos y seguros que nunca esperamos el resultado,» y com aquestes altres, potser encare més sibilíticas: «Teme, pueblo, las asechanzas de tus enemigos. Piensa que no perdonan medio alguno para triunfar, aunque sea sobre el montón informe de tu cadáver.»

¿Qué significa això?

¿Qué hi ha en el fons d' aquest incomprendible galimatias, pera que *El Progreso*, parlant de 'n Rull y tot y estant més tranquil que nunca, aconselli al pueblo que 's guardi de las asechanzas de sus enemigos?

Ab la mort del gran escriptor Edmond d' Amicis, acaba de perdre també la Italia lliberal un gran llu-repensador, qui darrerament s' havia llençat ab fé de iluminat á la defensa dels obrers y del socialisme en sa més enlayrada concepció.

En una de sus últimes produccions escribia l' il·lustrat autor de *Cuore*:

«Si la religió s' bastés pera encarrilar y mantenir els homes en el camí de perfecció (perquè fóren necessàries fins en els pobles més religiosos tantas lleys y tanta forsa?) Això vol dir que ab la religió no 'n hi ha prou. Y si no arriba á mantenir la mica de bé existent, menos arribarà á conseguir el més enllà á què aspira la humanitat.»

Las darreres notícies vingudes de Andalusia acusen un gran descontent en les masses traballadoras.

La miseria es extraordinaria y se tem un serios conflicte.

Menos mal que 'l Gobern ja té les midas presas pera acabar-ho desseguida.

Que 'com ho acabarà?

Envianthi guardia-civil.

«Pera la miseria?

Nó... pel conflicte.

A pesar de les pràdiques del Papa Sastre... el modernisme va extençió qu' es un gust.

Llegim que 'l bisbe de Londres s' acaba de vendre una vella carrossa artística que tenia.

Nostres llegidors suposarán que 'l pastor haurà repartit els quartos que 'n hagi tret entre 'ls necessitats, complint la paraula de Cristo, quan va dir: «Vengueu tot lo que tingueu y lo que 'n tregueu doneuho als pobres.»

Y s' enganyaran.

Dels diners de la carrossa, el bisbe de Londres... se'n ha comprat un automòbil pel seu recreyo.

A pesar de la propaganda dels de la *dreta*, el poble continua no deixantse pendre el pèl.

Dimecres passat, al inaugurar-se el nou Centre N. R. del districte quint, el senyor Gubern va fer un hermos discurs en defensa del sufragi universal. Y, com era de esperar, va veureu ovació.

—Vet' aquí una cosa que no falla, deya un dels assistents al acte. Els *guberns* únicament valen y 's fan estimar quan treballan pel bé del poble.

—Pero... aquell viatge, en Maura,

¿per qué 'l feu? ¿per passejar?...

—Y está clà, home; el va fer per passejar-se als catalans.

—Y 'ab què anava, ab automòbil

ó ab cotxe?... t' hi vas fixar?

—No m' hi vaig fixar, pro 'm sembla que devia anar... molt clar!

J. M. DE G.

En un colègi de capellans. Mossen Palauardias pregunta á un nen de vuyt anys:

—Qui va ser que va dir: «Deixeu que 'ls infants vinguin cap á mi» y volia sempre tenir els noys á la vora seu?

El xicot, després de rumiar:

—L' home del sach.

EPIGRÀFES

Entrà un jorn un corredor

á dintre un establiment.

Dirigitse al dependent

que s' estava al mostrador,

li va preguntar això:

—¿Sab hont es el principal?

Y l' altre digué formal:

—A sota del primer pis.

L. FORMIGÓ

El sabater Salvadó qu' es porter de casa meva, m' enfada, perque 'l bribó sol pegar sens compassió á l' Aurora, muller seva.

Y molts parlant de l' Aurora han dit mes de una vegada que es l' ataconadora, mes troba que millor fora diguessin l' ataconada.

J. VIA

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL ÚLTIM NÚMERO

1.ª XARADA I.—Vi-la-hú.

2.ª ID. II.—Ma-ri-a-no.

3.ª TARJETA.—A cá la modista.

4.ª CONVERSA.—Elati.

5.ª GEROGLÍFICH.—Orfeó català.

Han endavantat totas ó part de les solucions els caballers: Laureano F., Un ché de Valencia, Vicens Borrás. Un esguerrat, Un fotògraf de quinze céntims. Un mayà, Un desocupat, Pepeta maca y Rama Sama.

ENDEVINALLAS

XARADAS

I

Musical es la primera, com també ho es la segona, negació la tercera dona y temps de verb la tercera.

Si lo total vols trobar combinantho ab pochs afanys, es un joch qu' ab els companys acostumó jo á jugar.

F. JOANET

II

Una hu-fersa cada dia la meva Total m' escriu, que la dona al seu cristi perqué dos la dongui á mi.

A. CURULL T. (u.)

ANAGRAMA

Un total de violetas en el tot vareig tirar perque sirenas hermosas s' hi poguessin adornar.

J. FARRÉS GAIRALT

MUDANSA

Quins carniers corren ara! Si els compreu ben barat vos clavan un tot de tot. —Y es poch, vos diuen encare.

ANTONI FELIU

ROMBO

Sustituix els punts per lletres de modo que llegidas vertical y horizontalment diguin: 1.ª ratlla, consonant; 2.ª, número; 3.ª, temps de verb; 4.ª, poble català; 5

L'AUCA DEL DIA

Companys y amichs, prou badar:
feu el favor d'escoltar.

Quan se troba aquí l' Andreu
es més català que Deu.

Pero jay! arriba á Madrid
y se 'ns gira tot seguit.

Aquí 's mor per la sardana,
la dansa més catalana.

Allí fins fa tercerillas
quan veu ballar seguidillas.

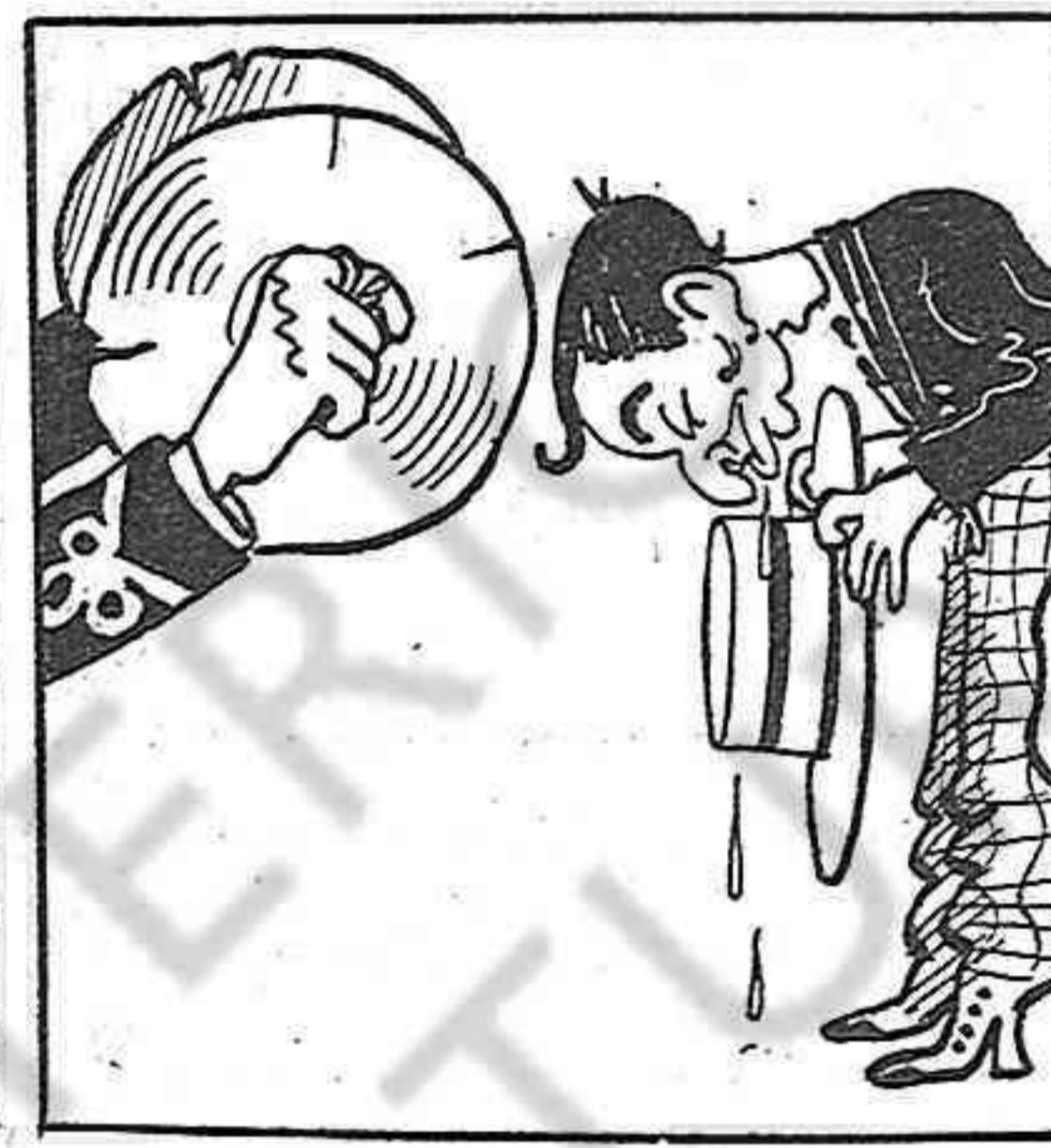
Gran protectó aquí vol ser
de la industria del terrer.

L'invita allí un centralista
y's torna libre-cambista.

S'alsa aquí ceremoniós
quan sent cantá Els Segadós.

Y al sé allí la esquena inclina
quan li tocan Xina-Xina.

Aquí alaba nostra parla
y no's cansa d'alabarla.

Y allí fins gasta cezeo
ab la gent del Ateneo.

El seu verb aquí es sagrat,
avants de ser diputat.

Mes desmenteix al sé allí
tot lo que 'ns ha dit aquí.

Aquí encén ab gran cautela
á Sant Jordi una candela.

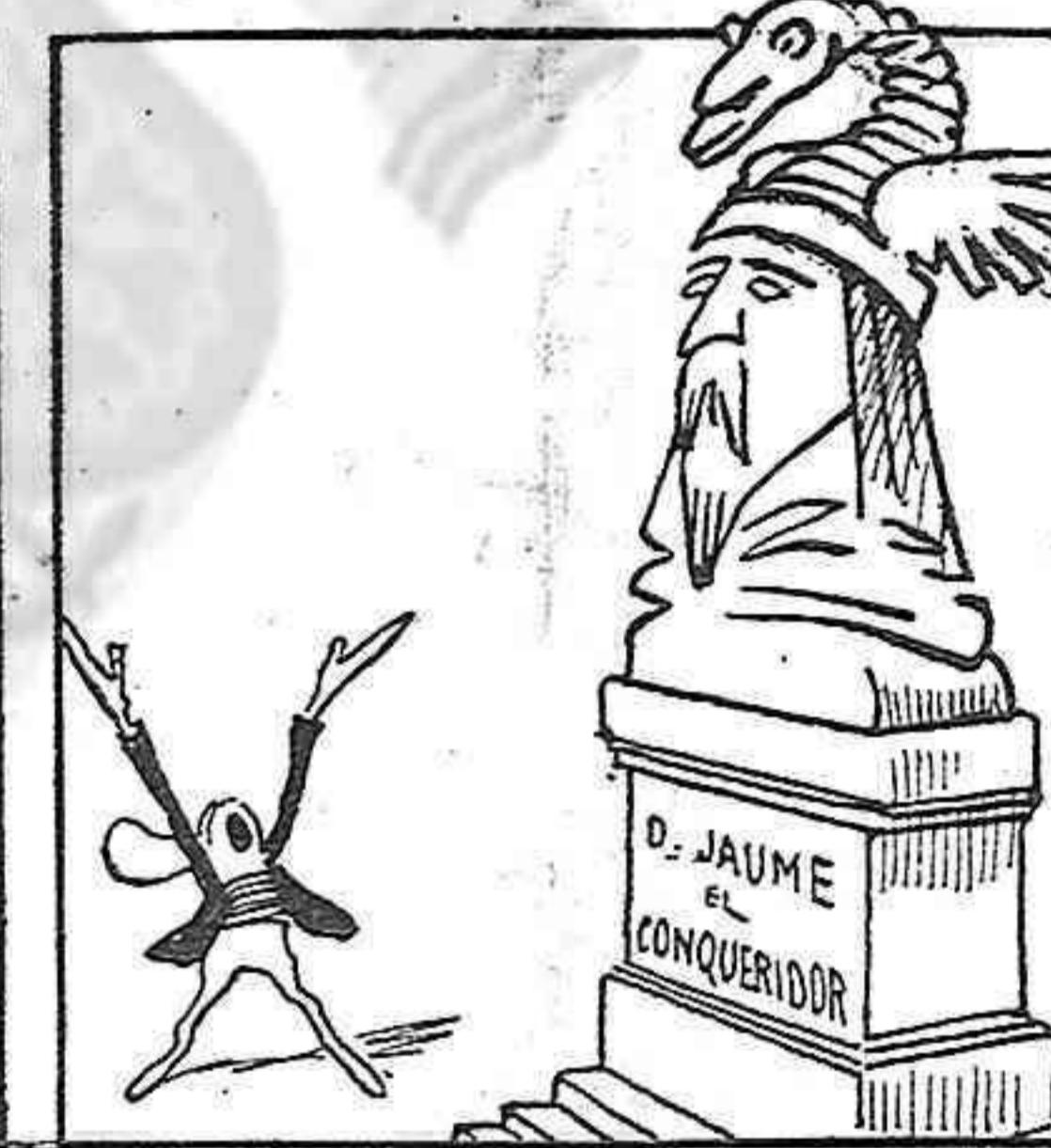
Y allí crema un ciri gros
á Sant Isidro gloriós.

Aquí sempre va xerrant
la Catalana alabant.

Y allí va dihent, el pavana,
qu' es millor la Castellana.

Aquí 's mostra admirador
del gran Rey Conquistador.

Pró allí no té més remey
que cambiar l' home de rey.

Aquí beu ví del milló
y sab beure'l ab porró.

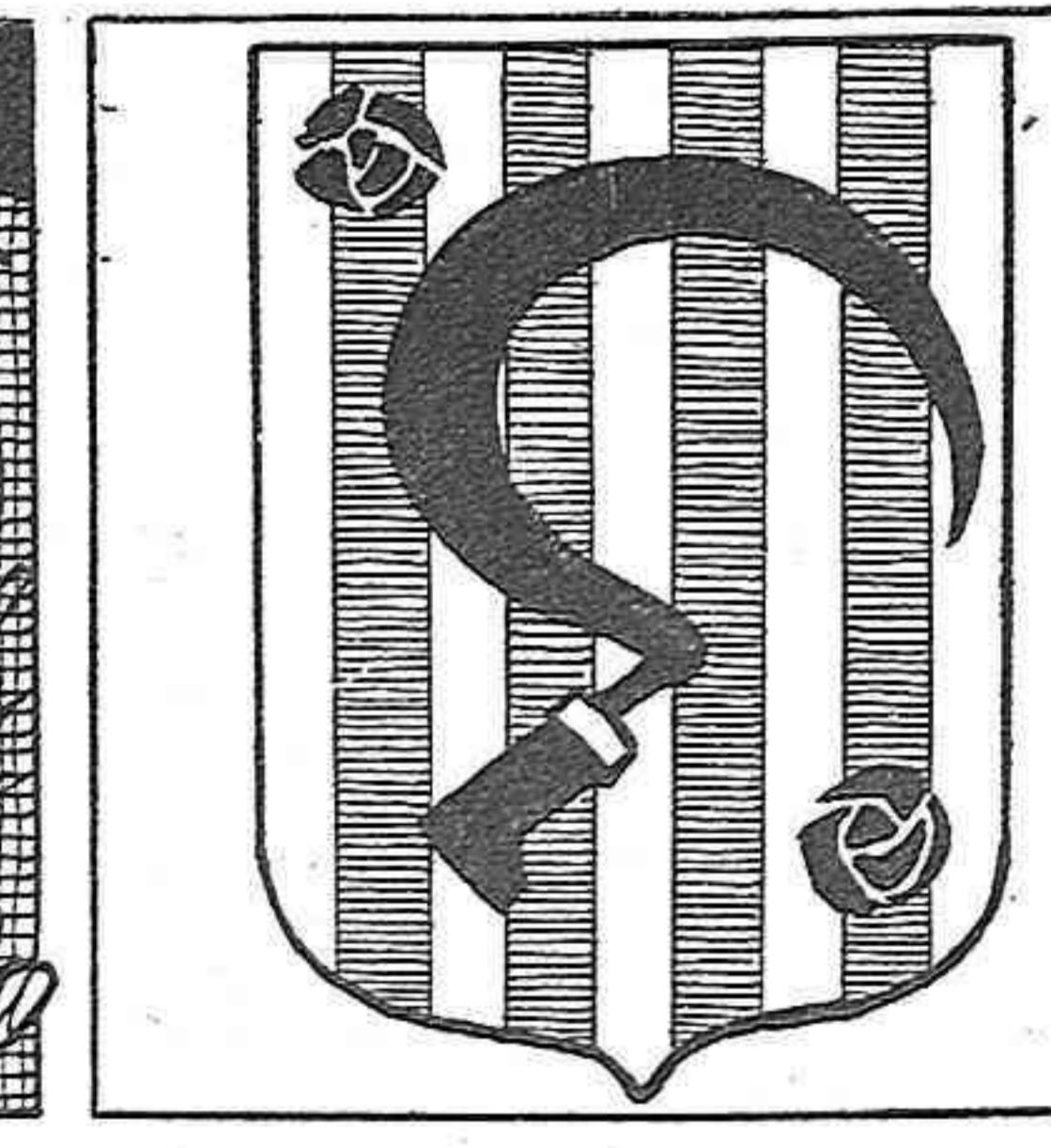
Allí beu un ví excitant
y ha de beurel morrejant.

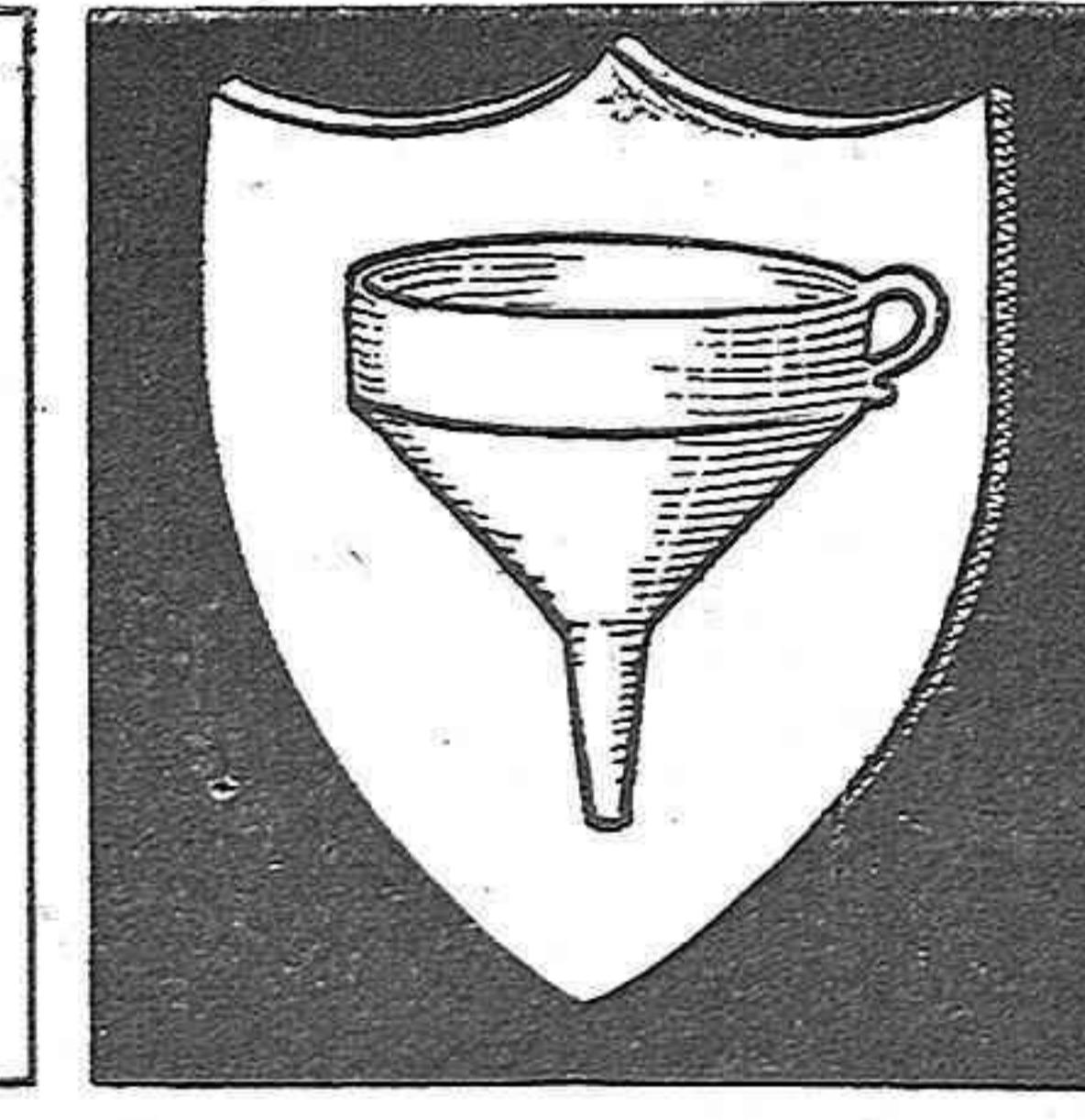
Aconsella aquí el minyo
solidaritat y unió.

Pró allí li ensenyen la meta
y 's decanta per la dreta.

Finalment aquí, el senyó,
té una fals en el blassó.

Y allí un simbólic embut
per emblema del escut.